

**Силабус освітнього компоненту
«Історія України (новітній період)»**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)
Освітня програма: Середня освіта (Географія, Історія)
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Рік навчання: 2025-2026
Семестр: 7-8

Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач:	 <p>ПІБ: Газін Володимир Володимирович Посада: доцент кафедри історії України Науковий ступінь: доктор історичних наук Вчене звання: доцент E-mail: hvv1969@ukr.net Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: http://histua.kpnu.edu.ua/volodymyr-volodymyrovych-hazin ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9456-623X</p>
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=25645
Статус дисципліни	нормативний освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна
Політика дисципліни	<u>Академічна доброчесність</u> . Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

	<p>URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ <u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view <u>Неформальна освіта.</u> Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view</p>
<p>Що будемо вивчати?</p>	<p>Здобувачі вищої освіти вивчатимуть курс «Історія України». Курс спрямований на ознайомлення студентів з політичним та соціально-економічним розвитком України в період з початку XX – першої чверті XXI ст. Це період в історії українського народу, який охоплює час від Першої світової війни до сучасності, коли український народ відстоює свою державність та незалежність у війні з московією. Серед основних тем: особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку України в період розгортання Української національно-демократичної революції 1917-1921 рр. та в умовах російсько-більшовицької окупації та становлення московського тоталітарного режиму, Україна в період 2 Світової війни, повоєнний розвиток українських земель, Україна в період так званого «розвинутого соціалізму в срср», причини розпаду СРСР та роль України у процесі становлення новітньої Української державності, особливості внутрішньополітичного та зовнішньополітичного розвитку новітньої Української держави, революції 2004, 2013-2014 рр., війна московії з Україною. Зміст освітнього компоненту передбачає аналіз перебігу внутрішньо- та зовнішньополітичних процесів, діяльності історичних постатей, з'ясування взаємовпливів політичних та соціальних процесів в Україні.</p>
<p>Чому це треба вивчати?</p>	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» (новітній період) є формування ґрунтовних знань студентів з різноманітних проблем, що</p>

	<p>стосуються політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України новітнього періоду історії, глибокого розуміння складних і часто суперечливих політичних, державотворчих, соціально-економічних і культурних процесів різних періодів новітньої доби, розуміння ходу історичного розвитку українського народу, боротьби за державність та незалежність в даний історичний проміжок часу; формування у студентів компетентностей, що дозволяють забезпечити виконання наступних завдань курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України новітнього періоду історії; ● охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку України в період розгортання Української національно-демократичної революції 1917-1921 рр. та в умовах російсько-більшовицької окупації та становлення московського тоталітарного режиму, розглянути події 2 Світової війни та їх вплив на долю України та українського народу, становища України в повоєнний період, причини розпаду СРСР та роль України в цьому процесі, становлення новітньої Української державності, особливості цього періоду, революції 2004, 2013-2014 рр., війну московії з Україною; ● з'ясувати геополітичні особливості розвитку України в новітній період; ● ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії України новітнього періоду; ● показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові сучасної Української держави; ● охарактеризувати культурний розвиток українського народу в період новітньої історії та з'ясувати його культурні зв'язки з іншими європейськими народами; ● навчити студентів вмінню самостійно добирати і опрацьовувати історичні документи, науково-популярну та довідкову літературу, співставляти інформацію з різних джерел, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; ● формувати в студентів історичне осмислення, вміння аналізувати й узагальнювати історичні події та явища, визначати їх суть, причинно-наслідкові зв'язки між ними, виділяти основне, об'єктивне і суб'єктивне, самостійно оцінювати і пояснювати (інтерпретувати) історичний процес і робити логічно правильні висновки.
<p>Яких результатів можна досягнути?</p>	<p>Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 01 - Знання та розуміння основних концепцій, парадигм, теорії та загальної структури</p>

	<p>географічної та історичної наук, предмету їх дослідження, місця і зв'язків в системі наук.</p> <p>ПРН 02 - Вільне володіння географічною та історичною термінологією і номенклатурою..</p> <p>ПРН 09 - Знання основних історичних подій та етапів розвитку світових цивілізацій та території України.</p> <p>ПРН 12 - Знання ролі і місця України у сучасному світі в контексті географічних та історичних чинників її розвитку.</p>
<p>Як можна використати набуті знання та уміння?</p>	<p>ОК сприяє формуванню у студентів таких компетентностей:</p> <p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі освіти, що передбачає застосування концептуальних методів педагогічних наук, а також географії та історії і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладі загальної середньої освіти.</p> <p>Загальних компетентностей (ЗК):</p> <p>ЗК 02 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 05 - Здатність до вираження національної культурної ідентичності.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):</p> <p>СК 11 - Володіння основами наукових досліджень, аналізу та синтезу джерел та наукових відомостей з географії, історії України та краєзнавства, а також громадянської освіти для використання відомостей у практичній професійній діяльності.</p> <p>СК 12 - Оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні історичні періоди. Здатність до застосування знань для проведення логічних зіставлень зі сучасністю. Розуміння основних закономірностей й особливостей соціально-політичного й економічного розвитку країн і регіонів світу, співставлення їх спільних та відмінних рис.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Вступ. Новітня історія України як навчальна дисципліна. Українські землі у Першій світовій війні. Україна в добу</p>

	<p>Центральної Ради. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського. Українська Народна Республіка за Директорії. Західно-Українська Народна Республіка. Радянські держави в Україні (1917-1920 рр.). Нова економічна політика в УСРР. Суспільно-політичне життя в умовах непу. Індустріалізація УСРР. Колективізація сільського господарства України. Утворення СРСР. Статус України в складі Радянського Союзу. Національно-культурна політика більшовиків. Голодомор 1932-1933 рр.: величезна трагедія українського села. Суспільно-політичні процеси в радянській Україні. Масові репресії. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період. Україна напередодні та на початковому етапі Другої світової війни. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на території України у 1941-1944 рр. Окупаційний режим Німеччини та її союзників в Україні. Радянський партизанський та український національний рух. Україна у завершальну добу сталінізму (1945-1953). Голодомор в Україні 1946-1947 рр. Україна за керівництва Микити Хрущова. Україна в добу «застою». Дисидентський рух в Україні. Україна в період перебудови Михайла Горбачова. Проголошення незалежності. Україна за президентства Леоніда Кравчука і Леоніда Кучми. Утвердження незалежної України. Президентство Віктора Ющенка і Віктора Януковича. Євромайдан і революція гідності. Президентство Петра Порошенка. Анексія Кримського п-ва і війна на Донбасі. Президентство Володимира Зеленського. Російсько-українська війна</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. 3-є вид., випр., доп. Київ : Академвидав, 2010. 688 с. 2. Бойко О. Новітня історія України (2014-2019 рр.) : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 160 с. 3. Бойко О. Новітня історія України 2014-2023 рр. : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2023. 224 с. 4. Головко В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с., 48 с. іл. (Україна. Нариси історії). 5. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 544 с., 96 с. іл. (Україна. Нариси історії). 6. Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й

українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії).

7. **Комарніцький О.Б.** Історія України (XX ст. – 2014 р.): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. України I-II рівн. акредит. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2014. 328 с.
8. **Кульчицький С. В.** Новітня історія України (1953-2023). Київ: Арії, 2024. 576 с.
9. **Лазарович М. В.** Історія України : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Знання, 2011. 685 с.
10. **Плохій С.** Брама Європи. Пер. з англ. Романа Ключка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с

Додаткова:

1. **Гай-Нижник П. П.** Росія проти України (1990-2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. Київ: «МП Леся», 2017. 332 с.
2. **Галицька-Дідух Т.В.** Історія України II половини XX століття. Навчальнометодичний посібник для студентів ІУ курсу спеціальності 014 «Середня освіта (історія)». Івано-Франківськ, 2024. 166 с. URL: <http://surl.li/krknoa>
3. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / кер. авт. колективу Г.В. Боряк. Київ Ніка-Центр, 2016. 796 с.
4. Історія української культури: Навч. посіб. / За ред. О. Ю. Павлової. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 325 с.
5. **Лазарович М., Мироненко П.** Московитсько-українська війна (2014–2024 роки): моногр. 4-те вид., переробл. Київ: Політія, 2024. 520 с.
6. Національне питання в Україні XX – початку XXI ст.: історичні нариси / [відп. ред. В. А. Смолій; авт. кол.: О. Г. Аркуша, В. Ф. Верстюк, с. В. Віднянський та ін.]. Київ: Ніка-центр, 2012. 592 с.
7. **Петровський В. В., Радченко Л. О., Семененко В. І.** Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. Вид. 2-ге, випр. та доп. Харків: ВД «ШКОЛА», 2008. 608 с.
8. **Русначенко А.** Нариси новітньої історії України. Київ: Видавець Олег Філюк, 2014-2016. Кн. 1. 476 с. Кн.2. 716 с. Кн3. 627 с. Кн.4. 540 с. Кн.5. 621 с.
9. Хрестоматія з історії України / Упоряд. та автор коментарів О. М. Уривалкін. Київ: КНТ, 2007. 520 с.
10. **Шейко В. М., Білоцерківський В.Я.** Історія

	<p>української культури: навч. посіб. 2-ге вид., виправл. Київ: Знання, 2010. 271 с.</p> <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського URL: http://www.nbu.gov.ua/ 2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України URL: http://www.nplu.kiev.ua/ 3. Сайт Інституту історії України НАН України. URL: http://history.org.ua/uk 4. Сайт Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України. URL: https://tsdavo.gov.ua 5. Сайт Центрального державного архіву громадських об'єднань України. URL: https://tsdahou.archives.gov.ua 6. Сайт Центрального державного історичного архіву України. м. Київ. URL: https://cdiak.archives.gov.ua 7. Сайт Державного архіву Хмельницької області. URL: https://dahmo.gov.ua 8. Каталог курсів підвищення кваліфікації 2023 з напрямку Історія. URL: https://ippo.com.ua/category/istoria/. 																
<p>Обсяг дисципліни (години) та види занять</p>	<p>Лекційні заняття (32 год.), семінарські заняття (28 год.), самостійна робота (60 год.).</p>																
<p>Система оцінювання результатів навчання</p>	<p>Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на семінарському занятті, модульна контрольна, самостійна робота (аналітичне завдання).</p> <p>Підсумковою оцінкою є екзамен.</p> <p>Розподіл балів, які отримують студенти</p> <p>3 семестр - залік</p> <table border="1" data-bbox="676 1592 1465 1823"> <thead> <tr> <th colspan="2">Поточний і модульний контроль (100 балів)</th> <th>Сума</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">Змістовий модуль 1 (100 балів)</td> <td rowspan="3">100 балів</td> </tr> <tr> <td>Поточний контроль</td> <td>мкр</td> </tr> <tr> <td>60 балів</td> <td>40 балів</td> </tr> </tbody> </table> <p>4 семестр - екзамен</p> <table border="1" data-bbox="676 1935 1465 2054"> <thead> <tr> <th>Поточний і модульний контроль (60 балів)</th> <th>Екзамен</th> <th>Сума</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Змістовий модуль 2 (60 балів)</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума	Змістовий модуль 1 (100 балів)		100 балів	Поточний контроль	мкр	60 балів	40 балів	Поточний і модульний контроль (60 балів)	Екзамен	Сума	Змістовий модуль 2 (60 балів)		
Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума															
Змістовий модуль 1 (100 балів)		100 балів															
Поточний контроль	мкр																
60 балів	40 балів																
Поточний і модульний контроль (60 балів)	Екзамен	Сума															
Змістовий модуль 2 (60 балів)																	

	Поточний контроль	мкр	40 балів	100 балів
	30 балів	30 балів		
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	<p>Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка».</p> <p>URL: https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view</p>			
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота			
Підсумковий контроль	Залік, екзамен			
Локація	URL: https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/			